

Kierto Ympäristöpalvelut Oy
Levysepänkaari 7-9
04440 Järvenpää

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO VAARALLISTEN JÄTTEIDEN KÄSITTELYLAITOKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Kierto Ympäristöpalvelut Oy on toimittanut 15.4.2020 yhteysviranomaisena toimivalle Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Mustasaaren vaarallisten jätteiden käsittelylaitos

Hankkeesta vastaava

Kierto Ympäristöpalvelut Oy, yhteyshenkilönä Antti Eriksson.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Hannu Salonen Ympäristöpalvelut Oy, yhteyshenkilönä Juha Roivainen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

YVA-menettelyn tavoitteena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Hankkeessa käsitellään kemiallisesti vaarallisia jätteitä, joten hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon kohdan 11) a) *jätteiden käsittelylaitokset, joissa vaarallista jätettä käsitellään kemiallisesti.*

YVA-menettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa hankevastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiohjelman, jonka tarkoituksena on mm. esittää tiedot laadituista ja suunnitelluista selvityksistä, arvioinnissa käytettävistä menetelmistä sekä hankkeen aikataulusta. Yhteysviranomainen antaa ohjelmasta lausunnon, jossa huomioidaan ohjelman kuulemisvaiheessa annetut lausunnot ja mielipiteet.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa esitetään tiedot hankkeesta,

sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. YVA-menettely päättyy yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta antamaan perusteltuun päätelmään. Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä tulee liittää mahdollisiin lupahakemusasiakirjoihin.

YHTEENVETO HANKKEESTA

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Kierto Ympäristöpalvelut Oy on vuonna 2009 perustettu vaarallisten jätteiden kierrätykseen erikoistunut yritys. Kierto Ympäristöpalvelut Oy:llä on toimipisteet Järvenpäässä, Maalahdella ja Kuusankoskella. Yhtiö vastaa hankkeen valmistelusta ja toteuttamisesta sekä suunnitellun toiminnan ympäristövaikutusten selvittämisestä.

Kierto Ympäristöpalvelut Oy suunnittelee toiminnan siirtämistä ja jätteenkäsittelykapasiteetin nostoa siirtämällä yhtiön nykyisen toimintansa Maalahden kunnan taajamasta Mustasaaren kunnan Lintuvuoren teollisuusalueelle. Uusi laitos mahdollistaa vaarallisten jätteiden käsittelykapasiteetin nostamisen.

Jätteenkäsittelylaitoksessa tullaan tekemään vaarallisten jätteiden kappaletavaran lajittelua, johon sisältyy mm. jätteiden tunnistaminen, pakkaaminen ja lajittelu, tynnyreiden ja keräysastioiden tyhjennys, pienastioiden tyhjennys, lähetyserien muodostaminen, jätteiden varastointi sekä keräysvälineiden puhdistus ja huolto. Lajittelussa jätteistä erotellaan tavanomaiseksi jätteeksi luokiteltavat pakkaukset, jotka toimitetaan kierrätykseen. Keskenään samanlaatuisia jäte-eriä yhdistetään suuremmiksi kuljetuseriksi ja toimitetaan eri loppukäsittelylaitoksiin.

Teollisuudessa ja palvelutuotannossa syntyy myös paljon vaarallisia nestemäisiä jätteitä, joista pystyy vielä valmistamaan uusia tuotteita, sekä liuoksia, joissa suurin osa on vettä. Hankkeen laitoksella nestemäiset jätteet tullaan käsittelemään niin, että jätteen sisältämä vesiosa käsitellään laitoksella sekä kunnallisella jätevedenpuhdistuksella vesistöön kelpaavaksi. Jätteestä erotellaan varsinainen kemikaaliosa, josta valmistetaan uusiotuotetta ja lopuksi kuljetetaan hyödynnettäväksi teollisuuslaitoksiin energiana tai materiaalina.

Hankkeen avulla edistetään jätteiden hyötykäyttöä. Vaarallisia jätteitä saadaan materiaali- ja energiahyötykäyttöön sekä oikein yhdistämällä samankaltaisia jakeita voidaan parantaa poltettavan jätteen energia-arvoa. Samalla jätteiden kuljetusmatkat lyhenevät ja päästöt kuljetuksista vähenevät, kun nestemäisten jätteiden sisältämää vettä ei kuljeteta turhaan pitkiä matkoja jätteenkäsittelylaitoksiin.

Hanke sijoittuu Mustasaaren kuntaan Lintuvuoren teollisuusalueelle. Kiinteistö sijaitsee noin 2,5 km etäisyydellä Mustasaaren kunnan keskustaaajamasta ja 7 km etäisyydellä Vaasan keskustasta, lähellä Vaasan kaupungin rajaa. Kiinteistön naapuritonteilla toimivat Stormossen Oy Ab:n jätteenkäsittelykeskus, Westenergy Oy Ab:n jätteenpolttolaitos ja pienteollisuusyrityksiä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat vaihtoehdot

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kahta toteutusvaihtoehtoa sekä hankkeen toteuttamatta jättämistä alla olevan mukaisesti:

Vaihtoehto 0, VE0

Vaihtoehdossa VE0 hanketta ei toteuteta, eikä hankealueelle tule uutta toimintaa.

Vaihtoehto 1, VE1

Vaihtoehdossa 1 vaarallisten jätteiden käsittelylaitos sijoittuu Mustasaaren kunnan Lintuvuoren teollisuusalueelle, osoitteeseen Lastaajantie 1-3, Stormossenin jätteenkäsittelykeskuksen viereen. Hankealue sijaitsee kiinteistöillä 27-1 (laitosaluetta ei vielä lohkottu virallisesti). Hankealueen pinta-ala on noin 2,3 ha. Toiminta on suunniteltu sijoitettavan pääasiassa jätteenkäsittelyä varten rakennettaviin halleihin. Käsiteltävien jätteiden määrä on enintään 81 000 t/a, josta nestemäisten jätteiden osuus on noin 35 000 t/a.

Vaihtoehto 2, VE2

Sama kuin vaihtoehto 1, mutta laitoksella tehdään lisäksi nestemäistä monokloori-etikkahappoliuosta hiutalemuodossa olevasta kuivatuotteesta. Kuivaa monokloorihappoa tuodaan tehtaalle enintään 10 000 tonnia vuodessa ja siitä valmistetaan enintään 15 000 m³ vesiliuosta. Kyseessä on tuotteen jatkojalostus, ei jätteen käsittely.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelmaa koskeva suomenkielinen kuulutus on julkaistu Ilkka Pohjalainen -lehdessä ja ruotsinkielinen Vasabladet-lehdessä. Arviointiohjelma ja kuulutus ovat olleet nähtävillä 23.4.-22.5.2020 Mustasaaren virastotalossa (Keskustie 4, Mustasaari) sekä ne on julkaistu internet-sivulla: www.ymparisto.fi/mustasaarenjätteenkasittelylaitosYVA.

Koronavirusepidemian vuoksi arviointiohjelmasta ei ole järjestetty yleisötilaisuutta, mutta arviointiohjelmasta on laadittu power point -esitys, jossa kuvataan arviointiohjelman pääkohdat. Esitys on ollut nähtävänä internet-sivulla: www.ymparisto.fi/mustasaarenjätteenkasittelylaitosYVA.

Lausunnot arviointiohjelmasta pyydettiin seuraavilta: Mustasaaren kunta, Vaasan kaupunki, Finavia, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Länsirannikon ympäristöyksikkö, Vaasan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Metsähallitus Pohjanmaan luontopalvelut, Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto, Natur och miljö rf, Sydbotten Natur och Miljö rf, Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan museo, Pohjanmaan pelastuslaitos, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan Piiri ry, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Westenergy Oy, Stormossen Oy, Varsinais-Suomen ELY kalatalousviranomaisen

Lisäksi pyydettiin kommentit Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Alueiden käyttö- ja vesihuolto-, Luonnonsuojelu-, Vesistö- ja Ympäristönsuojeluyksiköistä sekä Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta.

YHTEENVETO SAAPUNEISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Yhteysviranomaiselle on toimitettu 12 lausuntoa ja asiantuntijakomenttia. Mielipiteitä ei ole jätetty.

Alla esitetään lyhennelmät arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja kommenteista. Lausuntojen keskeinen sisältö on huomioitu yhteysviranomaisen lausunnossa.

Finavia Oyj

Hankkeen suunnittelussa on otettava huomioon alueen läheisyys Vaasan lentoasema-alueeseen nähden. Hanke saattaa edellyttää ilmailulain (864/2014) 158 §:n mukaista lentoestelupaa, jonka myöntää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Lentoestelupaahan liittyy ANS Finland Oy:n lentoestelausunto. Lausunto voidaan antaa, kun on tiedossa hankkeeseen liittyvät rakennelmat. Töiden aikaisten rakenteiden ja laitteiden yms. väliaikaisten lentoesteiden vaikutukset lentoturvallisuuteen on otettava myös huomioon sekä haettava niille tarvittaessa lentoesteluvat. Finavia Oyj edellyttää, että lentoaseman läheisyyteen sijoittuva toiminta ei millään tavalla vaaranna lentoturvallisuutta.

Korsholms kommun – Mustasaaren kunta

Toiminnan suunniteltu sijainti on lähellä Stormossenin jätehuoltokeskusta ja alue on asemakaavoitettu jätehuoltoalueeksi, ja on siten sijainniltaan sopiva. Kierto Ympäristöpalvelut Oy:n suunniteltu toiminta on kunnan strategian mukaista. Arviointiohjelma on riittävän kattava ja ottaa huomioon näkökohdat, joiden perusteella Kierto Ympäristöpalvelut Oy voi toimia ympäristölle turvallisella tavalla.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Todetaan, että Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole asiasta lausuttavaa.

Pohjanmaan pelastuslaitos

Lausunnossa todetaan, että hankkeen kaavalliset valmiudet tulee vielä selvittää. Arviointiohjelman mukaan toiminta vaatii luvan laajamittaiseen kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin. Lintuvuoren yrityskeskuksen laajennuksen asemakaavan yleisenä määräyksenä on todettu, että vaarallisten kemikaalien laaja teollinen käsittely ja varastointi on kielletty. Sijoitusalue Mustasaassa on hyväksyttävä suunnitellulle toiminnalle, koska lähistöllä ei ole vakituista asutusta, eikä hoito-, majoitus-, kokoontumis- ja liikerakennuksia. Tuotantotoiminnan, liikenteen, alueen- ja rakennusten onnettomuusriskit tulee selvittää jatkosuunnittelussa tarkasti ja laadukkaasti ja riskinhallintatoimien on oltava hyväksyttäviä. Huomiota tulee kiinnittää mm. kontaminoitujen sammutusvesien riskeihin ja -hallintamenetelmiin, tulipalossa syntyvien savukaasujen vaarallisuuteen ja savukaasujen leviämiseen, kierrätysmuovin varastoinnissa mahdollisen palon syttymisen estämiseen ja mahdollisesti syttyneen palon rajoittamis- ja sammutusmahdollisuuteen sekä vaarallisten kemikaalien riskeihin prosessissa.

Pohjanmaan museo

Suunnittelun laitoksen läheisyydestä tunnetaan yksi muinaisjäänös. Kyseinen jäänös sijaitsee jo toisen laitoksen yhteydessä. Museo katsoo, että ohjelma täyttää kulttuuriympäristön osalta sille asetetut sisältövaatimukset.

Västkustens miljöenhet – Länsirannikon ympäristöyksikkö

Merkittävimpiä ympäristövaikutuksia ei ole yksilöity ja esitetty selvästi. Ihmisten terveyden, elinolosuhteiden ja viihtyvyyden osalta tulisi huomioida myös valosaaste, sillä laitos on avoinna ympäri vuorokauden ja valaistus todennäköisesti palaa ainakin ulkona.

Väylävirasto

YVA-selostuksessa tulee kuvata laitokselle tulevat sekä laitokselta lähtevät kuljetukset sekä kuvata kuljetusreitit sillä tarkkuudella, kuin se on mahdollista. YVA-selostuksessa tulee myös

tarkastella liikenneyhteyksien toimivuutta ja turvallisuutta sekä kiinnittää huomiota liikenneturvallisuuteen ja tarvittaessa esittää konkreettisia keinoja liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Österbottens förbund – Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan liitto ei anna lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Hanke on maakuntakaavan, yleiskaavan ja asemakaavan sekä Pohjanmaan ilmastostrategian mukainen.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Liikennevastuualue katsoo, että suunniteltu vaikutusten arviointi on riittävä liikenteellisestä näkökulmasta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristönsuojeluyksikkö

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella toiminnan ympäristölupavelvollisuutta laajemmin kuin mitä ohjelmassa on esitetty. Jätteenkäsittelyn paras käyttökelpoinen tekniikka ja sen vaikutus toiminnasta aiheutuviin päästöihin ja vaikutusten tarkkailuun tulee esittää. VOC- ja haisevien rikkiyhdisteiden vaikutukset tulee selvittää hajumallinnuksella. Myös hajapäästöjen määrä tulee arvioida. Arviointiselostuksessa tulee arvioida toiminnan ilmastovaikutukset (negatiiviset ja positiiviset hiilidioksidipäästöt). Selostuksessa tulee arvioida hule- ja sadevesien määrä ja laatu, sekä arvioida niiden vaikutus purkukohteessa. Arviointiselostuksessa tulisi tarkentaa käsitelläänkö kaikki toiminnassa syntyvät jätevesijakeet vai voidaanko osa johtaa suoraan viemäriverkkoon. Selostuksessa tulisi esittää jätevesijakeittain niiden arvioitu määrä, laatu sekä tarve esikäsitteilylle. Selostuksessa tulee arvioida pyrolyysistä aiheutuvien päästöjen määrä ja vaikutukset ympäristöön tai osoittaa kuinka prosessi on suljettu niin, ettei päästöjä muodostu.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Alueiden käyttö- ja vesihuoltoyksikkö / Vesihuoltoryhmä

Suunnittelualue ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin luokiteltu pohjavesialue on noin 600 m etäisyydellä lännessä. Sepänkylän-Kappelinmäen pohjavesialue (1049951) Pääasiallinen pohjaveden virtaussuunta on etelästä pohjoiseen. Pohjavesialueen läheisyyden takia hulevesien johtamiseen tulee kiinnittää huomiota, eikä niitä tule johtaa Sepänkylä-Kappelinmäen pohjavesialueen suuntaan. Kuljetukset pohjavesialueella voivat muodostaa riskin pohjavedelle. Maaperän ja pohjaveden pilaaminen on kielletty.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojeluyksikkö

Laitoksen sijainti ei vaikuta olevan kovin kriittisellä paikalla luontoarvoja ajatellen. Asemakaavaa varten laaditut selvitykset riittävät arvioinnin pohjaksi.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Hankekuvauksessa on esitetty tiedot hankkeeseen liittyvien jättejakeiden vastaanotosta, niiden varastoinnista sekä prosesseista eri jättejakeiden käsittelyvaiheessa. Ohjelmassa on esitetty toimintojen sijoittuminen erimittakaavaisten karttojen sekä alustavan asemapiirroksen avulla.

Eri prosessien periaatteet on kerrottu sanallisesti sekä prosessikaavioin. Lisäksi on kerrottu, mitä päästöjä kustakin prosessista syntyy.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hanketta koskevat tiedot on esitetty pääosin selkeästi. Selostuksessa tulee esittää jätevesijakeittain niiden arvioitu määrä, laatu sekä tarve esikäsitteilylle. Erillisten prosessien lisäksi yhteysviranomaisen katsoo, että selostuksessa tulee esittää eri prosesseista syntyvät yhteenlasketut päästöt hulevesiin, jätevesiviemäriin sekä ilmaan joko yhteenvetokaavion avulla tai muulla tavoin. Arviointiselostuksessa tulee tarkentaa, käsitelläänkö kaikki toiminnassa syntyvät jätevesijakeet vai voidaanko osa (mm. jäteastioiden pesuvedet) johtaa suoraan viemäriverkkoon.

Arviointiohjelman mukaan laitoksella suunniteltavan pyrolyysilaitoksen prosessi on suljettu ja siitä ei aiheudu päästöjä. Pyrolyysiprosesseissa muodostuu kuitenkin sekä ilma- että vesipäästöjä. Yhteysviranomaisen toteaa, että selostuksessa tulee arvioida pyrolyysistä aiheutuvien päästöjen määrä ja vaikutukset ympäristöön tai osoittaa kuinka prosessi on suljettu niin, ettei päästöjä muodostu.

Hanketta varten tarvittavat luvat ja päätökset

Hanke edellyttää mm. ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan, rakennus- ja toimenpideluvan, sopimuksen jätevedenpuhdistamon kanssa sekä kemikaaliturvallisuuslain mukaisen kemikaaliluvan. Sakoista tehdyille stabiloiduille tuotteille on haettava lannoitevalmistelain mukainen laitoshyväksyntä Ruokavirastolta.

Yhteysviranomaisen edellyttää, että selostuksessa mainitaan noudatettavat BAT-päätelmät sekä niiden vaikutukset hankkeen aiheuttamiin päästöihin sekä tarkkailuun. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella toiminnan ympäristölupavelvollisuutta myös terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien varastoinnin tai lannoitevalmisteluiden valmistamisen takia.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyn keskeisiin periaatteisiin kuuluu vaihtoehtotarkastelu, jonka tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista ja niiden vaikutuksista sekä vaikutusten eroavuuksista. Hankkeessa on esitetty ns. 0-vaihtoehdon lisäksi kaksi toteutusvaihtoehtoa. Yhteysviranomaisen toteaa, että vaihtoehtojen asettelu on riittävä. Arviointiselostuksessa tulee esittää tarkemmin perusteet vaihtoehtojen valinnalle.

YVA-menettelyn ja osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on esitetty tiedot YVA-menettelyn aikataulusta ja osallistumisen järjestämisestä. YVA-menettelyn alussa on järjestetty ennakkoneuvottelu ja ohjelman kuulemisvaiheessa vallitsevan koronapandemian vuoksi hankkeen esittely yleisölle on toteutettu internetissä nähtävillä olevalla power point –esityksen avulla.

Yhteysviranomaisen toteaa, että esitys YVA-menettelystä ja osallistumisen järjestämistä vastaavat YVA-lain periaatteita. YVA-menettelyn keskeisenä tarkoituksena on lisätä kansalaisten tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten myöhemmässä vaiheessa kansalaisten osallistamiseen ja hankkeesta tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, ottaen huomioon mahdolliset kokoontumisrajoitukset tai niiden purku.

Arvioinnin rajaukset ja vaikutusten merkittävyys

Hankkeen vaikutusten tarkastelualueet on esitetty eri vaikutuksille riippuen mihin vaikutuksia kohdistuu. Lisäksi on esitetty karttarajaus, jonka mukaan vaikutusalue on rajattu sekä 0,5 km säteelle sekä 2 km säteelle laitosalueesta. Laajimmalle vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan ilmapäästöistä, melusta sekä maisemaan kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi mm. ilmastovaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset arvioidaan laajemmalla tasolla.

Ympäristövaikutusten merkittävyyttä tullaan arvioimaan muutoksen suuruudella ja vastaanottavan ympäristön herkkyyden perusteella. Vaikutusten merkittävyys määritetään ristiintaulukoimalla vaikutuksen suuruus ja vaikutuskohteen herkkyys, jolloin vaikutukset voivat olla merkityksettömiä, vähäisiä, kohtalaisia tai suuria. Hankkeen vaihtoehtojen vertailu esitetään havainnollisesti taulukoituna ja värikoodein eroteltuna vaikutusten suunnan ja merkittävyyden suhteen. Vaikutus voi olla negatiivinen tai positiivinen.

Arviointiohjelmassa todetaan, että vaikutusalueen laajuus voi vaihdella riippuen tarkasteltavasta ympäristövaikutuksesta, joten arviointivaiheessa vaikutusalueiden rajaukset tarkistetaan sekä muutetaan tarvittaessa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaikutusalueet tulee esittää selkeästi kartalla. Arviointiselostuksessa tulee pyrkiä tunnistamaan keskeisimmät vaikutukset ympäristöön. Vaikutusten merkittävyyden luokittelusta tulee ilmetä, millä perusteella vaikutuksen suuruusluokka on määritetty, ja vaikutuksen merkittävyys tulla olla yksiselitteisesti ilmaistu.

Ympäristön nykytila ja sen kehitys

Arviointiohjelmassa on kuvattu alueen ympäristön nykytila vaikutuskohteittain. Tiedot on esitetty yleispiirteisesti mutta hyvin luettavasti. Nykytilan selventämiseksi on ohjelmassa lisäksi erilaisia karttaotteita alueelta.

Arviointiselostuksessa tulee tarkentaa vaikutusalueen nykytilaa koskevia tietoja mm. esittäen kartalla vaikutusalueella sijaitsevat vakituissa tai vapaa-ajankäytössä olevat rakennukset. Selostuksesta tulee ilmetä myös suojelualueiden suojeluperusteet. Lisäksi selostuksessa tulee arvioida vaikutusalueen todennäköinen kehitys, mikäli hanketta ei toteuteta.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Arviointiohjelman mukaan ympäristövaikutusten arviointi perustuu alueella aiemmin tehtyihin luontoselvityksiin, alueella tehtyihin maaperä- ja pohjavesitutkimuksiin, ilmanlaatuselvitysten tietoihin, laitevalmistajien tietoihin ja kirjallisuuteen, vastaavista laitoksista saatuihin kokemuksiin, yleisötilaisuuksissa sekä lausunnoissa ja mielipiteissä esiin tulleisiin seikkoihin sekä eri menetelmillä tehtäviin vaikutusten arviointeihin. Vaikutusten keskinäiset suuruusluokat arvioidaan kvalitatiivisesti. Vertailu tehdään käytettävissä olevan tiedon ja arviointityön aikana tarkentuvan tiedon perusteella, ja siinä kuvataan kunkin vaihtoehdon erot ja vaikutukset. Vaihtoehtoja vertaillaan ihmisiin, luontoon, yhdyskuntarakenteeseen ja luonnonvarojen hyödyntämiseen kohdistuvien vaikutusten osalta.

Yhteysviranomaisen toteaa, että tärkeää arvioinnin tulosten tulkinnessa on eri vaihtoehtojen selkeä vertailu ja vaikutusten yksilöinti. Arvioinnissa tulee tunnistaa keskeisimmät ympäristövaikutukset.

Arviointiohjelma on laadittu suomeksi sekä ruotsiksi. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laajuudeltaan melko suppea, mutta se on selkeästi jäsennelty, helppolukuinen ja se on laadittu riittävällä asiantuntemuksella.

Luonnonympäristöön kohdistuvat vaikutukset

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Laitosalueen rakentaminen ei poikkea muusta maarakentamisesta. Maaperävaikutusten arvioidaan olevan merkityksettömiä ja niitä ei ole tarve selvittää tarkemmin arviointiselostusvaiheessa poikkeustilanteiden riskitarkastelua lukuun ottamatta. YVA-selostusvaiheessa kuvataan maaperään kohdistuvat rakentamisen aikaiset toimenpiteet ja arvioidaan mahdollisessa onnettomuus- tai poikkeustilanteessa tapahtuvat maaperävaikutukset asiantuntija-arviona olemassa olevan tiedon perusteella.

Vaikutukset pohjavesiin

Hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Sepänkylän-Kappelinmäen pohjavesialueen rajaan on etäisyyttä noin 400 metriä. Hankkeen vaikutukset pohjaveteen arvioidaan asiantuntija-arviona olemassa olevan tiedon perusteella. Hankkeella ei arvioida olevan suojatoimenpiteet huomioon ottaen juurikaan pohjaveden laatuun tai määrään kohdistuvia vaikutuksia laitoksen normaalitoiminnassa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa käydään läpi mahdolliset poikkeustilanteet ja arvioidaan niiden vaikutukset pohjaveteen.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että pohjavesialue on suhteellisen lähellä ja toiminnan vaikutukset pohjavesiin tulee selvittää mm. hulevesien osalta mukaan lukien toiminnan häiriötilanteet. Pohjavesien osalta tulee arvioida myös mahdollinen liikenteen, mukaan lukien kemikaalikuljetusten aiheuttama riski.

Pintavedet

Hankkeen vaikutukset pintavesiin arvioidaan asiantuntija-arviona. Arvioinnin lähtökohtana on, että toiminnassa syntyvät jätevedet esikäsitellään laitoksella ja johdetaan Vaasan Veden jätevedenpuhdistamolle. Hulevedet johdetaan hiekanerotuskaivojen ja I-luokan öljynerotuskaivon kautta kunnalliseen hulevesiviemäriin. Hankkeen pintavesien vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään Kierto Ympäristöpalvelut Oy:n Järvenpään laitokselta lähtevien vesien laatua koskevia tarkkailutuloksia. Arvioinnissa huomioidaan mahdollisesti lisääntyvät sateet ja rankkasateet sekä muut ilmastomuutoksen vaikutukset.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee lisäksi esittää laitoksen oman jätevesien esikäsitelylaitoksen prosessikaavio, jätevesien käsittely poikkeustilanteissa sekä esityksen mukaisesti tulee arvioida mahdollisten poikkeustilanteiden vuoksi aiheutuvien päästöjen vaikutuksia. Selostuksessa tulee arvioida hule- ja sadevesien määrä ja laatu, sekä arvioida niiden vaikutus purkukohteessa.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön

Hankealue sijaitsee Mustasaaren Lintuvuorella, joka sijoittuu maantieteellisesti Pohjanmaan rannikon Eteläboreaaliseen metsävyöhykkeelle. Varsinaiselta hankealueelta on puusto käytännössä poistettu. Arviointiselostuksessa kuvataan lähialueen luonnonympäristö ja arvioidaan, onko hankkeella vaikutuksia alueeseen.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Hankealueella on voimassa Pohjanmaan maakuntakaava 2030, jossa hankealue on merkitty teollisuus- ja varastoalueeksi (T). Länsipuolinen alue on osoitettu merkinnällä EJ, jätteenkäsittelyalue/jätekeskus. Valmisteilla olevassa Pohjanmaan maakuntakaava 2040:ssa Kiinteistö sijoittuu alueelle, joka kaavassa on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi (T). Itäpuolella on kiertotalousalue (EKO). Ympäristövaikutusten arvioinnissa selvitetään vaikuttaako laitoshanke hankealueen ja sen lähialueen nykyiseen ja tulevaan maankäyttöön. Hankkeen vaikutuksia maankäyttöön arvioidaan sen perusteella, kuinka hanke parantaa, rajoittaa tai heikentää alueen nykyistä maankäyttöä tai jättää sen ennalleen.

Hanke sijoittuu teollisuusalueella kiinteistölle, joka on asemakaavassa kaavoitettu jätteenkäsittelyalueeksi. Kiinteistön naapurina toimii Stormossen Oy Ab:n jätteenkäsittelykeskus ja Westenergy Oy Ab:n jätteenpolttolaitos. Arviointiselostuksessa tarkennetaan tietoja alueen maankäytöstä ja kaavoituksesta sekä arvioidaan hankkeen toteutettavuutta maankäytön ja kaavoituksen näkökulmasta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee tarkemmin esitellä voimassa olevat kaavat sekä kaavamääräykset. Lisäksi pelastusviranomaisen lausunnon mukaisesti tulee selvittää, onko sijoittumisedellytykset voimassa olevan asemakaavan mukaisesti olemassa, mikäli toiminta vaatii luvan laajamittaiseen kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin. Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli Pohjanmaan maakuntakaava 2040 vahvistuu selvitysvaiheen aikana, arviointi maankäyttöön tulee tehdä sen pohjalta.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, terveyteen tai viihtyisyyteen

Elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvillä vaikutuksilla tarkoitetaan ihmisiin ja yhteisöihin kohdistuvia vaikutuksia. Näitä ovat ilmanlaatuvaikutukset, vaikutukset liikenteeseen, melu- ja värinävaikutukset, vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön, vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen ja jätehuollon tavoitteiden toteutumiseen sekä vaikutukset ilmastoon. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan lähinnä hankkeesta aiheutuvien päästöjen, melun, hajujen ja liikenteen pohjalta. Lähtötietoina käytetään olemassa olevia tietoja vastaavista laitoksista, sekä esimerkiksi kuulemisessa saatuja kommentteja. Myös vaikutusten arvioinnin muissa vaiheissa saatuja tietoja käytetään lähdeaineistona.

Arviointiohjelmassa arvioidaan hankkeen vaikutusten ilmalaatuun olevan vähäisiä. Mahdollisia hajuvaikutuksia arvioidaan hajumallinnuksella. Lisäksi vaikutuksia arvioidaan vastaavista laitoksista saatujen kokemusten ja tarkkailutietojen perusteella. Työkoneista ja kuljetusliikenteestä muodostuvat päästöt arvioidaan laskennallisesti.

Menettelyssä arvioidaan raskaiden kuljetusten aiheuttamia liikennevaikutuksia sekä laitoksen rakentamisesta aiheutuvia liikennevaikutuksia. Arvioinnin aikana lasketaan suunnitellun toiminnan aiheuttamat vaikutukset hankealueen liikennemääriin ja liikennereitteihin. Melu ja värinä arvioidaan aiheutuvan pääasiassa liikenteestä. Arvioinnissa selvitetään hankkeesta johtuvaa raskaan liikenteen lisääntymistä, ja lukuja verrataan nykyisiin liikennemääriin. Liikenteen ei arvioida lisääntyvän niin merkittävästi, että liikennemelun mallinnus olisi perusteltua.

YVA-ohjelmassa todetaan hankkeen sijoittuvan teollisuusalueelle, joten rakentamisen aiheuttamat muutokset maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön nähdään vähäisenä. Hankkeen aiheuttama muutos maisemassa sekä alue, jolle muutos näkyy, arvioidaan.

YVA-selostuksessa esitetään arvio hyötykäytöllä saavutettavasta neitseellisen materiaalin säästöstä. Jätteiden syntyä ja määrää analysoidaan Kierto Ympäristöpalvelut Oy:n Järvenpään laitoksen perusteella. Arvioinnissa selvitetään hankkeen vaikutusta jätteiden uusiokäyttöön ja poltettavan vaarallisen jätteen määrään. Luonnonvarojen hyödyntämisen osalta ei katsota olevan tarvetta lisäselvityksiin.

Laitoksen tuotteiden ja kuljetusten kasvihuonepäästöjen vaikutukset arvioidaan karkealla tasolla. Hanke edistää kiertotaloutta ja sen avulla pyritään materiaalien mahdollisimman tehokkaaseen uudelleen käyttämiseen ja kierrätykseen. Samalla voidaan vähentää myös kasvihuonekaasupäästöjä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen kohdistuvat vaikutukset voidaan selvittää ohjelmassa esitetyn mukaisesti, kuitenkin huomioiden annetut lausunnot. Yhteysviranomaisen toteaa, että VOC-yhdisteiden ja haisevien rikkiyhdisteiden päästöjä on arvioitu aiheutuvan ympäristöön, ja ne tulee selvittää hajumallinuksin. Lisäksi tulee arvioida hajapäästöjen määrä. Ilmastovaikutusten osalta tulee huomioida negatiiviset ja positiiviset hiilidioksidipäästöt sekä myös varautuminen ilmastomuutoksen aiheuttamiin muutoksiin.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksessa tulee arvioida myös melua aiheuttavien toimintojen toiminta-ajat, syntyvän melutason suhde voimassa oleviin melun ohjearvoihin sekä alueen muiden toimijoiden kanssa syntyvä yhteismelu.

Liikenteen osalta tulee huomioida Sepänkylän-Kappelinmäen pohjavesialue. Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli toiminnasta aiheutuvat kuljetukset suuntautuvat pohjavesialueelle, tulee niiden aiheuttamat riskit selvittää.

Onnettomuus- ja poikkeustilanteet

Arvioinnissa tarkastellaan prosessien toimintavarmuutta, häiriöalttiutta ja mahdollisten onnettomuuksien vaaraa. Poikkeus- tai onnettomuustilanteiden osalta arvioidaan luonnonympäristölle ja ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia sekä ilmaan, maaperään ja viemäritäviin vesiin kohdistuvia vaikutuksia. Laitoksen riskeiksi on tunnistettu ennakoimattomien jakeiden löytyminen vastaanotettavasta jätteestä, käsittelyprosessin häiriöt, ylitulvimiset vesienkäsittely- ja vesienjohtamisjärjestelmissä tai -altaissa, kemikaalien ja vaarallisen jätteen vuodot, tulipalo sekä liikenneonnettomuusriskit. Riskeihin pyritään varautumaan jo suunnitteluvaiheessa. Toiminnan keskeytymisen aiheuttamat ympäristövaikutukset huomioidaan riskitarkastelussa. Toiminnasta tehdään toimintaperiaateasiakirja, jonka hyväksyy Tukes.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen yksi olennaisimpia vaikutuksia on mahdollisista onnettomuus- tai poikkeustilanteista aiheutuvat päästöt. Riskitilanteet tulee kartoittaa ja niistä aiheutuvien päästöjen vaikutukset sekä varautuminen tulee selvittää pelastuslaitoksen lausunnon mukaisesti. Lisäksi tulee selvittää, miten päästöjen riskit poikkeustilanteissa minimoidaan, sekä kuinka väestölle tiedotetaan akuuteissa tai pidempiaikaisissa onnettomuus- tai häiriötilanteissa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Arviointiohjelmassa todetaan, että yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa ei pidetä merkittävänä perustuen hankkeen sijaintiin kaavoituksellisesti jätteenkäsittelytoimintaan kaavoitetulla alueella. Hankkeella katsotaan olevan yhteisvaikutuksia alueen muun toiminnan kanssa lähinnä lisääntyvän liikenteen vuoksi. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että yhteisvaikutuksia alueen muiden toimijoiden suhteen saattaa aiheutua esimerkiksi hajupäästöjen tai muiden ilmanlaatuun vaikuttavien tekijöiden, sekä mm. poikkeustilanteiden osalta ja ne tulee arvioida.

Haitallisten vaikutusten rajoittaminen ja seuranta

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tullaan esittämään toimenpiteitä, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia pyritään vähentämään. Vähentämiskeinoja voivat olla esimerkiksi toimintojen sijoittelu alueella, toiminnan ajoitus, toimintatavat (laitteistojen ja varastoinnin sijoittelu, parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen), aineiden laadunvalvonta, ennaltaehkäisy sekä toimenpiteet onnettomuus- ja häiriötilanteissa (mm. varautuminen öljyntorjuntavälineillä, varoaltaat ym.).

Arviointiselostukseen laaditaan ehdotus hankkeen vaikutusten seurantaohjelmaksi. Hankkeen lupahakemusvaiheessa ehdotus täsmentyy ja lupapäätöksessä vahvistetaan edelleen vaadittavat seurantaohjelmat. Yleisellä tasolla hankkeen toiminnan tarkkailu voidaan jakaa käyttötarkkailuun, päästötarkkailuun sekä vaikutusten tarkkailuun. Arviointiselostuksessa esitetään ehdotus vaikutusten seurantaohjelmaksi, joka tarkennetaan ympäristölupahakemusvaiheessa. Arviointityön aikana selvitetään, onko lähialueella kohteita, joihin kohdistuu laitoksen toiminnasta merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Jos sellaisia löytyy, arviointiselostuksessa esitetään ehdotus näiden vaikutusten seurannasta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää alustavat suunnitelmat mm. pinta- ja pohjavesien ja ilmapäästöjen seurannasta.

Epävarmuustekijät

Arvioinnissa selvitetään, miten arvioinnin epävarmuus voi vaikuttaa hankkeen toteuttamiseen ja eri vaihtoehtojen arviointiin sekä lisäksi se, kuinka merkittäviä esiintyvät epävarmuustekijät ovat suhteessa tehtyihin vaikutusarvioihin.

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiin liittyvät epävarmuustekijät tulee esittää vaikutuskohteittain.

YHTEENVETO JA OHJEET JATKOTYÖHÖN

Arviointiohjelma kattaa laajuudeltaan ja tarkkuudeltaan ne asiat, joita YVA-lainsäädännössä edellytetään ohjelmalta. Yhteysviranomaisen kuitenkin edellyttää, että yhteysviranomaisen lausunnossa esiin tuodut asiat otetaan huomioon arvioitaessa hankkeen ympäristövaikutuksia. Yhteysviranomaisen pyytää arviointiselostuksen laadinnassa kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asioihin.

Arviointiohjelmassa hankkeen vaikutukset lähellä sijaitsevaan Sepänkylän-Kappelinmäen pohjavesialueeseen sekä pintavesiin on alustavasti arvioitu vähäisiksi. Arviointiohjelmasta ei

kuitenkaan käy selville, minne hankealueelta ohjattavat hulevedet johdetaan. Yhteysviranomaisen edellyttää, että hulevesien johtamisreitti sekä vaikutukset selvitetään arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen edellyttää, että riittävän luotettavan arvioinnin mahdollistamiseksi toiminnasta aiheutuvan hajun ja VOC-päästöjen vaikutukset tulee arvioida leviämismallinnusten avulla. Keskeisimmät vaikutukset ympäristöön tulee pyrkiä tunnistamaan.

Arvioinnissa tulee erityisesti kiinnittää huomiota poikkeus- ja häiriötilanteisiin varautumiseen. Mahdolliset erityyppiset poikkeustilanteet tulee yksilöidä, sekä arvioida niistä aiheutuvat päästöt sekä niiden vaikutukset ympäristöön. Myös poikkeustilanteista tiedottaminen tulee huomioida arviointiselostuksessa.

Arvioinnissa tulee huomioida myös asemakaavan määräyksien vaikutukset sekä ympäristölupavelvollisuuden selvittäminen myös muutoin kuin jätteiden käsittelyn osalta. Selostuksessa tulee lisäksi arvioida alueen muiden toimijoiden kanssa syntyvät yhteisvaikutukset mm. ilmapäästöjen osalta.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä virka- ja aukioloaikoina Mustasaaren virastotalossa (Keskustie 4, Mustasaari). Lisäksi lausunto on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla internet-sivulla: www.ymparisto.fi/mustasaarenjatteenkasittelylaitosYVA.

ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot annetuista lausunnoista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa sähköisessä muodossa asianhallintajärjestelmässä. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiohjelmasta.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Päivi Kentala

Ylitarkastaja

Jutta Lillberg-Puskala

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti.

Liite: Lausunnot ja asiantuntijakomentit

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSEN HAKU

Suoritemaksu 8 000 € (alv 0 %)

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen ELY-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2018 annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen mukaisesti. Maksutaulukon mukaan YVA-laissa tarkoitettu lausunto arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa (11 – 17 henkilötyöpäivää) on 8 000 euroa.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä. Osoite: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue, PL 262, 65101 Vaasa, sähköpostiosoite: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi.

JAKELU

Kierto Ympäristöpalvelut Oy

Hannu Salonen Ympäristöpalvelut Oy

Mustasaaren kunta

Tiedoksi

Lausunnonantajat

Tämä asiakirja EPOELY/327/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/327/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lillberg-Puskala Jutta 22.06.2020 10:53

Ratkaisija Kentala Päivi 22.06.2020 13:13